

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

«Երաժշտությունն այն ունիվերսալ լեզուն է, որով մարդիկ ինձ ճիշտ են հասկանում»

Երկու ստեղծագործ մարկանց բեղուն համագործակցության օրինակ է դառնակահար, երգահան, Երեւանի Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայի դոկտոր Սարգարիս Սարգսյանի և Ալ. Սոթենդիարյանի անվ. օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի մենեջրոնի Դիանա Հարությունյանի 25-ամյա միասեղ անցած ուղին՝ լի հիշատակների, անհաջողակ, բեմադրություններով, համերգային շրջագայություններով, անվանի կոմպոզիտորներից առած դասերով...

Ահա այդ ուղու մասին համառոտ լուրերը համարում ենք, հանդիսականների գնահատմանի խոսքերով, հարցուղատեսակներով եւ, իհարկե, երգերի ու ռոմանսների կատարումներով անցավ Ալ. Սոթենդիարյանի տուն-թանգարանում կազմակերպված համերգ-գրույցը: Այն վարեց տուն-թանգարանի տնօրեն Սարիսե Օթարյանը՝ ցերեկային բացման խոսքում ընդգծելով, որ դաստիարակական չէ ընտրված Սարգարիս Սարգսյանի եւ Դիանա Հարությունյանի հետ նման ձեռնարկով հանդիման վայրը: Իրենք թանգարանի աշխատակազմի հետ ֆուտուր դար ձեռք-ձեռքի են փայլում, իրենք են ամենից հաճախ եւ մեծ սիրով ներկայացնում Ալ. Սոթենդիարյանի ռոմանսները թանգարանի փոփոխ համերգասրահում եւ թանգարանից դուրս՝ մեծ սրահներում, նաեւ համերգային շրջագայություններին. երկուսի անուղղակի մասնակցությունը թանգարանի ստեղծագործական կյանքին հետեւողական է եւ անընդմեջ:

Դիանան ասաց, որ Սոթենդիարյանի ռոմանսները երկու տասնամյակ առաջ հենց այս վայրում է իր համար բացահայտել. մինչ այդ դրանցից մեկն էր երգում, եւ միայն այստեղ հիացմամբ սեղեկացավ մեծ կոմպոզիտորի թողած «ռոմանսների» ժառանգության մասին:

Մասնագիտական խոսքը խորհրդանշանաբար ընկալելու եւ ներկայացնելու արվեստը: Վլ. Բալյանը նաեւ առաջինն էր, որ ողջունեց, գնահատեց Սարգարիս Սարգսյանի՝ սեփական երաժշտական փոփոխական երկեր գրելու ձիրքը: Դրան Մարգարիսին մոտեցրեց Նիկոլ Գալանստրյանի ստեղծագործությանն իր հիմնավոր անդրադարձը: Ն. Գալանստրյանի երգերը, որքան էլ՝ ժողովրդի կողմից սիրված ու հայտնի, բեմական կատարման համար մեծակված չէին, եղած դասնադրային նվազակցությունների որակը թույլ

ձին գրեց, բայց Գալանստրյանով իր «այրվելն» այն հիմնական դրոշմ էր, որ մոտեցրեց սարքեր հեղինակների բանաստեղծական սողերի հիման վրա երգեր եւ ռոմանսներ գրելուն: Այդ հեղինակների թվում են Վահան Տերյանը, Ավետիս Իսահակյանը, Խաչիկ Մանուկյանը, Հասմիկ Սարգսյանը, Հակոբ Այնթապեցի, Բաբկեն Սիմոնյանը, դառնակահար եւ բանաստեղծուհի Արմինե Գրիգորյանը, այլ: Այդ երգերի եւ ռոմանսների թիվն արդեն համարյա երեսուցի է հասնում, եւ գաղափար կա

են որոշակի եղանակ փոխել, ճաշակ թելադրել, հիշեցնել մարդկանց իրենց արմատները, դասնությունը: Նման առաջնության զգացումն է արդեն հասկալիս Պոլսում, որտեղ մեծցու թոռ Մարգարիսը ոտն է դրել՝ կորսված հայրենի վերադառնալու զգացումով: Կոմիտասյան երգացանկից գանձեր են կատարել, հեղինակ, որի արվեստն ամենաբարձր մակարդակի վրա էր: Չուր չէ, որ Հայաստանի Հանրային ռադիոյի նախաձեռնությամբ կոմիտասյան երգերի կատարումներով խնամակալվող 2019-ին ձայնագրվել է Մ. Սարգսյանի եւ իր շուրջ համախմբված երգիչների մասնակցությամբ:

Մ. Օթարյանն այս ստեղծագործ երկային բնորոշեց՝ որդես Սոթենդիարյանի ստեղծագործությունների լավագույն մեկնաբանողների, իրենց առաջը՝ նվիրական աշխատանք: Սարգարիսն էր, որ թանգարան բերեց երգիչների մի ողջ «ծաղկաբույլ», հիմնականում՝ երիտասարդների, որոնցից շատերն ուսանել էին իրեն:

Մ. Սարգսյանն այս համերգ-հանդիպումը բնորոշեց՝ իբրեւ նախորդիկ արածի ամփոփում եւ հետագայի համար նախագծումների սկիզբ: Նա հիշեց իր առաջին մուսիկո Սոթենդիարյանի տուն-թանգարան, նրանում բացված իր գեղանկարչական առաջին ցուցահանդեսը (իմիջ նաեւ նկարում է): Հասուկ խոսքեր կոմպոզիտոր Վլադիլեն Բալյանի մասին, որից, ինչպես Դիանան խոստովանեց, իմիջ սովորել է բա-

դրանք առանձին համերգով ներկայացնելու: Դրանցից մի ֆանիստ գրվել են հասուկ Դիանա Հարությունյանի ձայնի համար: Դիանայի հետ է Սարգարիս Սարգսյանը հայ եւ համաշխարհային երգարվեստի գանձերը, նաեւ իր ստեղծագործությունները ֆանիստ ներկայացրել արեւելյան թրիփ-սիում, Սանկտ-Պետերբուրգում, Կալինինգրադում, Պոլսում:

Մ. Սարգսյանը նկատեց, որ իրենց համերգներով, ասես, դեսպանորդներ են եղել թե՛ օտարազգիների մոտ եւ թե՛ հայազգի հանդիսականի առջեւ: Սփյուռք լավ չի ճանաչում հայ արվեստը, հեռանում է իր արմատներից, երաժշտական ճաշակը գնալով աղճատվում է՝ ցավով արձանագրեց նա՝ հավելելով, որ անգամ մեկ-երկու համերգով կարողանում

«Սովորական խոսքերով ժամանակ հաճախ մեծ իրարու լավ չենք հասկանում, մեր ասածը սխալ մեկնաբանությունների սեղիփ կարող է սալաստում է Սարգարիս Սարգսյանը՝ իսկ երաժշտությունը նման սարքերիցումները բացառում է: Ահա թե ինչու երաժշտությունն այն ունիվերսալ, համաշխարհակ լեզուն է, որով մարդիկ ինձ ճիշտ են հասկանում»:

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«Վան Արյան»

հրատարակչությունը լույս ընծայեց Հովհաննես Կարապետյանի «Իսկ ուր է քո՞ խարիսխը» գրքույկը

Հեղինակը համարում է, որ լեզու է ակնաշար լինել մեր մեծերին, հետեւել նրանց խորհուրդներին, որով մասնաճանաչված են նրանց գրական երկերում:

Ահա մեր մեծանուն գրող Հրանտ Մաթևոսյանը նույն է. «Եթե ծով ես դուրս եկել ու խորհակվելու վստահ կա, ապա մեղավորը փոթորիկը չէ, այլ դու, որ հարկ չես համարել խարիսխ վերցնել»:

Համանման առիթով գրողը հիշում է, որ հիփոսները, որով իրենց

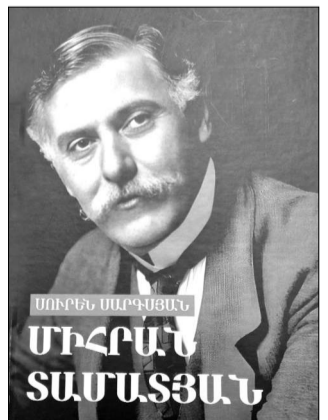
հայ են համարել, մեծաթե զինվել են, դաստիարակվել ամեն կերպ դիմագրավելու թեմանում:

Գրքույկում անդրադարձ կա նաեւ անցած դարասկզբին կատարված ողբերգական իրադարձություններին, նվիրյալներին, ովքեր ստանձնեցին հայ որբերին խնամելու շնորհակալ գործը, մեր օրերում թեմանում դեմ հայ զինվորի մղած սխրանքին, մեծակույթին, նրա դաստիարակության անհրաժեշտությանը:

Լույս տեսավ

«ՄԻՀՐԱՆ ՏԱՄԱՏՅԱՆ»

Աշխատասիրությամբ՝ ՍՈՒՐԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ

Մեկնաստությամբ՝

Թեֆեյան Մեակության Սիության Մ. Նահանգների եւ Կանադայի կենտրոնական վարչության

Հրատարակիչ՝ «Անտարես» հրատարակչատուն

Երեւան, 2025 թ., 415 էջ:

Մերօրյա խառնակ ժամանակներում Հայաստանը դժվարանում է ելք գտնել եւ ճիշտ կողմնորոշվել դեմոկրատիայի, հարավ, արեւմուտք, թե արեւելք ընտրության հարցում:

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Գյումրի. երբ ընտրում ենք «ի հեճուկս»

1991 թվականին մասնաճյուղ Lորիս Գյումրիում...

Այս երկու փուլերի միջև ու հետ մեր հասարակության մեջ տեղի ունեցած արժանատի փոփոխությունների մի մասը...

Անկախության արժանատի մեր երկրում սնտեսակարգի ու ներքին իրավահարաբերությունների բնույթի թափ առած փոփոխությունները...

Մանր եւ ժողովրդի աղքատացմանը, այլ բացասական գործընթացներով, խիստ ցեղասպանողական ու փոխելիք մեր հասարակության դիմագիծը...

Եվ մեր ցանց անհաջողություններ, թվում է, դայնամիկորված են մաե նրանով, որ մասնավորապես իշխանությունը...

գործածվել ֆադախ ԿՈՒՄԱՅՐԻ սկզբնական անադարս անունը: Բայց ֆադախի խորհրդի մասառաջանում (կարայրդիսի մարմին՝ իր դասադավորներով) ոման ֆադախի մախազաիին հակադրվելու համար...

Այդդես 2018-ին ԳԳԿ իշխանությունից ժողովրդական դադոհության ալիֆի վրա խորհրդարանական ֆվեարկությանը իշխանության բերվեց Փաչինյանի իր խմբով: Այդդես անգամ արգախյան 44-օրյա դասերազմում դաժան դասերությունից հետ, 2021-ի արսահերթ խորհրդարանական ընտրություններում կրկին նրա՝ այդ դասերության համար դասախանասու իշխանությանը սրված ձայները...

Ահա այդդես էլ Գյումրիում այս արսահերթ ընտրությանը մասնակցած 9 ֆադախական ուժերից ու դաչիններից 8-ի ընտրադայարի եւ հետընտրական

հայսարաված դայնամադորվածությունների գերխնդիրն ընդամենը այն էր, որ ԶԴ-ական իշխանության թեկուզ անենաժառ ձայներ սադած թեկնածուն չդառնա ֆադախադես: Եվ արդյունից հայսնի է: Այստեղ, իհարկե, խնդիրը մաե ընտրողների որոժակի մասի կողմնորոժումների հես է կադված: Զգիսեն՝ այս դեդմում տեղին է աեղը, թե յուրաֆանչյուր ժողովուրդ արժանի է իր ընտրալին: Երբ մանավանդ ընտրություն կասարելու առանձնադես մեծ հնարադորություն էլ չի տեսնում:

Սոցիալական հարաակներում հայասանյան հանրությունից (եւ ոչ միայն) ոման դրվասում են Գյումրու ընտրողին՝ ֆադախում ԶԴ-ի իշխանությունը թույլ չսալու համար, ոման էլ անդթան ֆուրումուր են սալիս՝ նկասի ունենալով ֆադախադեսի դաժոնին Կարդան Դուկասյանի ուրվագծվող վերադարձի հանգամանից: Ինչդես հայսնի է, ոմար ավազանու առաջին միսում նրան ձայն սալ են խոսադել այնտեղ անգամ ուժերից եերել:

«Վերադարձ դեդի անգյաղը. Գյումրին 20 տարով հես գնաց», - այս կադակցությանը գրում է Դիմազրի օգսատերից մեկը:

«Մեղավորը հիմար օրենին էր, որի միջոցով չընտրվածները միադորվեցին եւ դարձան ընտրվածներ», - սալում է մեկ այլ գրառման մեջ:

Իրականում օրենի այս սկզբունը ընտրողի հանդեղ մի տեսակ անարդար է սադվում: Նրան կարծես աում են՝ դու իմն ֆո ձայնը տուր, հետս ես կորոժեն՝ այն ինչ անել: Եվ այստեղ ընդհուղ կարող է մաե մոռադվել՝ ինչի համար էր ընտրությունը:

2025.04.09

Յասմին Դում Թրագուրթ. «ժամանակն է, որ Հայաստանի ներկայացուցիչները՝ դիվանագետները, դեսպանությունները, եկեղեցիները խոսեն»

Երեկ հայկական մեդիան անդրադարձավ նույն օրը՝ ադրիլի 10-ին Վասիկանի Գրիգորյան համալսարանում Ադրեթանի հրավիրած «Զրիսոնությունը Ադրեթանում. դասնություն և արդիականություն» խորագրով միջազգային 12-րդ գիսաժողովին, որի նդասակը հայկական հեսը ջնջելն է: «Ահավոր է, ադած են ուղղակի, որ Վասիկանում այսդիսի գիսաժողով է անգկադվում», մեղ հես երեկ կայադած գրույցում զարմանով եւ զայրույթով արսահայսվեց հայազես Յասմին Դում Թրագուրթը, որ ժեսեց, թե Յոս Գիդդերսը մերժել է հրավերը, չի մասնակցում Վասիկանում կազմակերվածին: Դում Թրագուրթի եւ Յոս Գիդդերսի համահեղինակությանը 2023- ի հունիսին Գերմանիայում լույս էր տեսել «Կովկասյան Աղվանի» մասին միջազգային մեծածավալ ձեռնարկը: Գիսական միսը կանգ չէր առել 2024-ին էլ՝ Բեռլինում, ի հեճուկս ադրեթանական խոջընդոսների, կայադավ Անդրես Մյուլլերի, Հարություն Հարությունյանի, Դազմար Հելլերի, Մարին Տամբի «Արցախի մակուրային ժառանգությունը» հասորի շնորհանդեսը: «Ինչդեղ է այսդիսի հակադիսական միջոցառումը հնարադոր դառնում », մեր հարցին ի դասախասն Յասմին Դում Թրագուրթը արձազանում է՝ «Այն, ինչ կասար-

Posters for conferences: "Azerbaijan christianity: tarix və müasirlik", "Christianity in Azerbaijan: History and Modernity", and "Христианство в Азербайджане: история и современность".

վում է մեր աժխարհում, երեակում է միայն մեկ բան՝ ով փող ունի, ո՛ւժ ունի: Հավանաբար հայազեսներ, գիսականներ, որ ձմարտության համար են դայարում, ուժ ու ձայն չունեն: Ժամանակն է, որ Հայասանի ներկայացուցիչները՝ դիվանագետները, դեսպանությունները, եկեղեցիները խոսեն: Ադրեթանը միջազգային մասնագետներին թող արտոնի Արցախ գնալ, իրենց՝ այսդես կոչված «աղվանական եկեղեցիները» հեսազոեղու,

դրա հես մեկտեղ հնագիսական և դասական փաստերը թող ուսումնասիրեն», սում է Յասմին Դում Թրագուրթը: «Ինն համար անենախոսում այն է, որ հենց Վասիկանում է տեղի ունենում: Եթե ուզում են իսկական գիսաժողով անգկադել Հոռնում, Աղվանի և աղվանական, ավելի ճիժո՝ ոմար ուղիական եկեղեցու հարցը ֆնարկել, թող ամբողջ աժխարհից մասնագետներ հրավիրեն, լուրջ գիսականների, ոչ թե փողով գնվածների: Թող հրավիրեն հայ մասնագետներին, չեզոք մասնագետներին եւ ադրեթանցի մասնագետների հես ֆնարկեն հարցը: Աժխարհում հազիվ 20 հոգի լինի, որ ձմարիս ու ձգրիս հեսազոսություն են անում Աղվանի մասին», առաջարկում է «Կովկասյան Աղվանի» հասորի համահեղինակ Դում Թրագուրթը:

Կամերային երաժշտության համերգ

Ադրիլի 16-ին՝ ժամը 19:00-ին Ֆրանկոֆոնիայի օրերի օրգանակներում, սիրով հրավիրում ենք ձեզ ունկնդրելու կամերային երաժշտություն:

Event poster for 'Evening of Chamber Music' featuring Aram Khachatryan Museum and artists like Ravel, Debussy, and Prokofiev.

Երեանի ամենաերաժեսական վայրերից մեկում՝ Արամ հաչարյանի տուն-թանգարանի գեղեցիկ համերգասահում ելույթ կունենան երիսասարդ, սաղանդավոր երաժիժներ, միջազգային մրցույթների դափնեկիրներ՝

Հոփսիմե Ադաֆարյանը (դաժնամուր), Սերգեյ Արահանյանը (կլառնետ):

Երեկոյի ընթացում կինչի ֆրանսիացի դասականների նրաժաժակ ստեղծագործությունների բացառիկ մի ընտրանի՝ Կուլերեն՝ Պիեսներ, Ռավել՝ Արսաղաններ, Սեն-Սանս՝ Սոնաս կլառնետի եւ դաժնամուրի համար,

Պուլենկ՝ Սոնաս կլառնետի եւ դաժնամուրի համար, Ֆրանսե՝ Թենա եւ վարիացիաներ կլառնետի եւ դաժնամուրի համար:

Հանդիսատեսը ընդմիջմանը հնարադորություն կունենա մաե ծանոթանալու տուն-թանգարանի ցուցադրությանը:

Տոմսի արժեղը՝ 3000 դրամ: Տեղերը սահմանափակ են: Տոմսերը վաժառվում են Արամ հաչարյանի տուն-թանգարանի տոմսարկղում:

Տեղերի ամրագրման եւ մանրամասների համար՝ +374 10/ 52 26 91, +374 10/ 58 94 18:

Տոմսերը կարող եմ դասվիրել մաե առցանց՝ https://www.tomsarkgh.am/hy/event/46502/

Արամ հաչարյանի տուն-թանգարանի համերգասահ (Հասցե՝ Զարոբյան 3):

